
СТРАТЕГІЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОНВЕНЦІЇ ОБ'ЄДО В ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

За загальною редакцією
доктора юридичних наук
професора І. Я. Сенюти

УДК 614:608.1:340
С 83

Рекомендовано до друку Вченою радою
Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчак НАПРН України (протокол № 6 від 14 червня 2023 р.)

Рецензенти:

Калаур Іван Романович

доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України

Менджул Марія Василівна

доктор юридичних наук, професор

Федорченко Наталя Володимирівна

доктор юридичних наук, професор

Авторський колектив:

С. Б. Булеца, Н. М. Квіт, С. Є. Кузьменко, А. А. Литвиненко, Р. А. Майданик,
Г. А. Миронова, І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко, Я. О. Триньова

С 83 Стратегія імплементації Конвенції Ов'єдо в законодавство України : монографія / за заг. ред. д. ю. н., проф. І. Я. Сенюти. – Львів: Видавництво ЛОБФ “Медицина і право”, 2023. – 584 с.

ISBN 978-966–2019–47-6

У виданні висвітлено результати комплексного дослідження Конвенції про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенції про права людини та біомедицину з формуванням авторського бачення її імплементації в національне законодавство. Розкрито загальні принципи міжнародного документу, які закладають людиноцентризм у сферу біомедицини і покликані створити праволюднине осердя для національного законодавства. Приділено увагу аналізу всіх глав Конвенції Ов'єдо (від згоди, трансплантації до геному людини та наукових досліджень) з проектуванням на законодавство України з метою з'ясування дисонансів і лакун та викристалізацією пропозицій до удосконалення національної нормативно-правової бази та створення умов для євроінтеграційної кореляції. У монографії вміщено довідкову інформацію про Конвенцію Ов'єдо, таблицю авторських пропозицій для законодавчих змін і органічного влиття міжнародного акта в національне нормативне лоно, а також можна буде ознайомитись з українським перекладом Додаткового протоколу до Конвенції про права людини та біомедицину, який стосується генетичного тестування у сфері охорони здоров'я.

Для представників органів влади, наукових і науково-педагогічних працівників, студентів юридичних і медичних закладів вищої освіти, широкого кола юристів-практиків і працівників системи охорони здоров'я, а також інших фахівців, сферою професійного інтересу яких є медичне право, фармацевтичне право, охорона здоров'я, біоетика.

УДК 614:608.1:340

© Колектив авторів, 2023

© Видавництво ЛОБФ “Медицина і право”,
2023

ISBN 978-966–2019–47-6

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	6
ПЕРЕДМОВИ	7
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОНВЕНЦІЇ ОВ'ЄДО ЯК ДОРОГОВКАЗ ПРАВОЛЮДИННОГО ВИМІРУ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА (<i>Сенюта І. Я., Кузьменко С. Є.</i>)	28
РОЗДІЛ 2. ЗГОДА НА МЕДИЧНЕ ВТРУЧАННЯ (<i>Миринова Г. А.</i>)	59
2.1. Правило згоди	59
2.2. Попередньо висловлені побажання пацієнта	72
РОЗДІЛ 3. СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ЩОДО ЗАХИСТУ ОСІБ, НЕ ЗДАТНИХ НАДАТИ ЗГОДУ НА МЕДИЧНЕ ВТРУЧАННЯ (<i>Миринова Г. А., Сенюта І. Я.</i>)	92
3.1. Згода при наданні медичної допомоги неповнолітнім фізичним особам	92
3.2. Згода при наданні медичної допомоги повнолітнім недієздатним фізичним особам	110
3.3. Згода недієздатної особи при наданні психіатричної допомоги	119
РОЗДІЛ 4. ПРИВАТНЕ ЖИТТЯ ТА ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ (<i>Сенюта І. Я., Терешко Х. Я., Литвиненко А. А.</i>)	131
4.1. Приватне життя: міжнародні стандарти, національне законодавство та судова практика	131
4.2. Право на інформацію: нормативне регулювання і судова візія	154
РОЗДІЛ 5. ГЕНОМ ЛЮДИНИ: МЕЖІ ВТРУЧАННЯ (<i>Квіт Н. М.</i>)	175
5.1. Аналіз сфери правового регулювання та термінологічного забезпечення у національному законодавстві	177
5.2. Баланс приватного та публічного інтересів у генетичних дослідженнях	182
5.3. Генетична таємниця та захист генетичних даних	187

5.4. Окремі проблемні питання отримання згоди на генетичні дослідження та надання генетичної інформації.....	198
5.5. Генетичний аналіз біологічних зразків	205
5.6. Інші проблемні питання генетичних досліджень.....	208
РОЗДІЛ 6. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕГЛАМЕНТ <i>(Триньова Я. О.)</i>	214
6.1. Європейські стандарти правової регламентації наукових досліджень.....	215
6.2. Національні нормативно-правові акти в галузі наукових досліджень.....	235
6.3. Використання нових методів із новаторськими, не апробованими методами надання медичної допомоги	241
6.4. Біоетичні принципи та їх значення у законотворчості, зокрема при регламентації наукових досліджень.....	249
РОЗДІЛ 7. ТРАНСПЛАНТАЦІЯ. НА ШЛЯХУ УКРАЇНИ ДО РАТИФІКАЦІЇ КОНВЕНЦІЇ ОВ'ЄДО <i>(Майданик Р. А.)</i>	264
7.1. Особливості імплементації Конвенції Ов'єдо в аспекті трансплантації органів і тканин людини. Понятійно-категоріальний апарат у сфері трансплантації.....	264
7.2. Загальні положення про трансплантацію органів і тканин людини.....	293
7.3. Вилучення органів і тканин у живих донорів.....	304
7.4. Вилучення органів і тканин в померлих осіб.....	329
7.5. Імплантація органа або тканини, вилучених з метою іншою, ніж пожертвування для імплантації.....	339
7.6. Заборона фінансової вигоди	344
7.7. Тіло людини і його матеріали як об'єкти правової охорони.....	351
РОЗДІЛ 8. КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ <i>(Кеім Н. М.)</i>	365
8.1. Заборона клонування у міжнародному праві	367
8.2. Аналіз регулювання клонування у національному законодавстві через призму норм Конвенції Ов'єдо та Додаткового відповідного протоколу до неї	371
8.3. Необхідність удосконалення правового регулювання альтернативних до клонування джерел отримання стовбурових клітин для терапевтичних цілей.....	378

РОЗДІЛ 9. ПРАВОВІ МЕЖІ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЖИВОГО ЕМБРІОНА ТА ЕМБРІОФЕТАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ: АДАПТАЦІЯ НОРМ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПОЛОЖЕНЬ СТАТТІ 18 КОНВЕНЦІЇ ОВ'ЄДО (<i>Kvim H. M.</i>).....	385
9.1. Понятійний апарат	386
9.2. Проблеми правового регулювання досліджень ембріонів і досліджень на ембріонах.....	390
9.3. Правовий режим ембріона та можливість поширення на нього принципу “захист життя” та надання йому права на гідність	399
9.4. Визначення правових меж використання неімплантованих ембріонів	413
РОЗДІЛ 10. ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ОВ'ЄДО ТА ВІДШКОДУВАННЯ ЗАВДАНОЇ ШКОДИ ЛЮДИНИ (<i>Булеца С. Б.</i>).....	421
10.1. Загальна характеристика відшкодування шкоди в Конвенції Ов'єдо	421
10.2. Застосування Конвенції Ов'єдо в рішеннях ЄСПЛ	424
10.3. Особливості законодавства з відшкодування шкоди на прикладі Естонії – держави, яка ратифікувала Конвенцію Ов'єдо.....	433
10.4. Роль Конвенції Ов'єдо при здійсненні судочинства в Україні.....	435
10.5. Обов'язкове медичне страхування відповідальності медичного працівника на прикладі Фінляндії	440
10.6. Загальна характеристика відшкодування моральної шкоди в Італії	442
10.7. Особливості та види відшкодування моральної шкоди в Іспанії	450
10.8. Особливості відшкодування моральної шкоди в Україні та необхідні зміни в національному законодавстві щодо відшкодування шкоди для виконання Конвенції Ов'єдо.....	451
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	461
ДОДАТКИ.....	492